

nézőpontok felé törő kutató szelleme. Konzervatív alap-szemlélete mellett tárgyilagosan értékelte és becsülte meg a vele szembenálló nézeteket, ha az volt a meggyőződése, hogy ezeket az ellentétes nézttteket a közjóra való becsületes törekvés fűti és hatja át. Fájdalmas volt elveszteni a bírót és fájdalmas volt elbucszni az írótól; de a kik őt személyesen ismerték, a nemes embert siratják benne. Puritán élete megérdemli a magyar jogászság há-lás emlékezetét.

Szociális jog és egyéni szabadság. (Széljegyzetek Med-vigy Gábor dr.-nak a valorizációs törvényjavaslathoz, a Jo-gászegyletben tartott és külön lenyomatban megjelent felszó-lalásához). Nem céloim az értékes felszólalásnak tulajdonké-peni tárgyát tevő valorizációs indítványhoz hozzászólani. Amiért a felszólalás megkapott, annak oka az, hogy — mint szerző mondja — egy hazajáró lelket idéz: a szabadelvű jog-rendet, azt az egyedül helyes jogszellemet, „amely a nemzet erkölcsi felfogásából eredő kölesönösség elvén nyugszik, amelyet az egyeñlő elbánás elvén a független bírói hatalom biztosít és amelyik ezen keretekben az embert szabaddá teszi”.

Előrebocsátom, hogy itt nem a világnézeti, politikai sza-badelvüségről beszélek, hanem tisztán a magánjogiról, mely-nek alapelve az, hogy a magánjogi normák csak keretei az egyéni szabadság és mozgás, a szabad erő kifejtés alapján le-játszódó gazdasági életnek. Szóval az a magánjogi jogrend, mely idegenkedik a divatos szóval „magánjogi közigazgatás” néven ismeretes belenyulástól a szabad gazdasági erők já-tékába.

Kétségtelen, hogy a modern állami tevékenység nem merülhet ki a jogi baktek szerepében, az akadályok elhárítá-sán kívül a társadalmi együttműködést bizonyos pozitív nor-mákkal kell biztosítani, a gyengék érdekében kogens sza-bályokkal kell beavatkoznia ott, ahol a szerződési akarat szabadsága a gazdasági erők aránytalansága folytán csak látszólagos. De az elv legyen az, hogy lehetőleg az egyéni szabad kifejlődést, hacsak lényeges közérdek elkerülhetetlenné nem teszi, ne gátoljuk. Minden népjóléti norma, mely az em-bereket a saját akaratuk ellenére akarja boldogítani, zsarnoki és elkedvetleníti az egyéni tevékenységet, mert a legjobb szán-dék mellett is szubjektív vélemény jogszabállyá emelése és el-nyomja azokat, kiknek egyéni fejlődése más irányba halad. A magánjog terén örök igazság a Nagy Frigyes szállóigéje: mindenki üdvözüljön a maga módja szerint. A magánjogban e tekintetben a magánérdek összevág a közérdekkel. Mert a gazdasági, de a szellemi és erkölcsi életnek is élő sejtje az egyén és ha az élő sejtből elvonják az életerőt, akkor hiába minden hosszúság, a szervezet elsovrad. Legyünk szerények és jöjjünk tudatára annak, hogy jogszabályokkal sem gaz-daságot, sem népjólétet, sem erkölcsi életet teremteni nem le-het, a jó és bölcs jogszabály csak a szabad mozgást és az.

együttműködés lehetőségét adhatja meg az értékes egyéni erőknél.

Amiket itt elmondok, egyszer közhelyek voltak, de ma nem árt mindezt újra hangsúlyozni. Csodálatos módon jogászok és államférfiak világnézeti különbség nélkül, konzervatívok és szocialisták, majdnem teljesen érzéketlenek az egyéni szabadság tekintetében. Szociális beavatkozás, vagy erkölcsi elvek és közérdek jelszavaival a legjobb akarattal és szándékkal olyan intézkedéseket követelnek, amelyek az egyéni szabad tevékenységet béklyókba verik. A gyámkodó jogi normák az egyént elgyengítik és hajlandóvá teszik arra, hogy a segítséget kívülről várja. Már pedig az olyan ember, aki mástól várja a segítséget, erkölcsileg is lesüllyed.

Nagyon helyesen hangsúlyozza Medvigy egy másik helyen, hogy a méltányosság csak segítőtársa az igazságnak, a jogszabálynak, de azt nem pótolhatja. A méltányosság az a légkör, melyben a jog él, nélküle el nem lehet, mihelyt egy jogszabályt egy konkrét esetre alkalmazunk, máris hozzálapad. Azért egy hosszabb ideig alkalmazásban lévő jogszabály szinte más lesz, átalakul a gyakorlat, a méltányosság simító, formáló erejénél fogva. De méltányosság csak normák mellett lehetséges és magában nem más, mint a teljes szabályozatlanság és az ítélkezés kiszolgáltatása az egyéni véleményeknek és hangulatoknak.

Örvendetes, hogy ennek az elnyomott jogérzetnek felkiáltása hangzik fel Medvigy felszólalásában és részemről kötelességemnek tartottam erre a felkiáltásra visszhangként felelni. Videant consules . . .

Ifj. dr. Szigeti László.

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület 1925 szeptember 27-én Kecskeméten megtartott közgyűlésén dr. Székács Aladár kir. közigazgatási bíró tartott érdekfeszítő előadást „A jó bíró“ cím alatt. A finom lélektani analízissel felépített előadás méltán sorakozik ama legjobbakhoz, amelyeket e kifogyhatatlan témáról tartottak. Gondolunk itt elsősorban néhai dr. Baumgarten Izidor előadására a Magyar Jogászegyletnek 1911 április 30-án Aradon tartott teljesülésén, amellyel Székács lényegében azonos alapfelfogásból taglalja a kérdést. Rendkívül találóan válaszol arra, mikor hozza meg a bíró az ítéletet: akkor, amikor az ügy a legélénkebb életet éli a lelkében. Igen helyes aperçu, amit az ügyvédről mond:

„Van egy tétel, amit gyakran hallunk ügyvédi, mint birói körökből hangoztatni. Eszerint a tétel szerint az ügyvédnek, a per „elsőbírájának“ is ugyanaz a feladata lenne, mint a bírónak: keresni az igazságot. A tétel hamis: az ügyvédnek más a feladata. Az ügyvéd feladata az, hogy a fele álláspontjának sikere érdekében minden törvényes eszközt igénybe vegyen.

A bíró tehát csalódni fog az ügyvédben, ha tőle igazságkeresést vár, az ügyvéd pedig nem jól szolgálná a fele érdekeit, ha mindenáron csak az igazságot keresné, ahe-